

Stockholm, den 29 juni 2018

Bästa Margot Wallström,

Vi skriver till dig för att uppmärksamma situationen i Burma inför Sveriges ordförandeskap i FN:s säkerhetsråd i juli. Sedan augusti 2017 har över 700 000 människor drivits på flykt från delstaten Rakhine till Bangladesh till följd av militärens brutala övergrepp mot civilbefolkningen.¹ Medan världens blickar riktats mot krisen i Rakhine har militären trappat upp sina offensiver på andra håll i landet. Stridigheterna i norra Burma har intensifierats under våren och militären blockerar aktivt nödhjälp till behövande civila. Även i sydöstra Burma har spänningarna ökat efter sammandrabbningar mellan den burmesiska militären och Karen National Liberation Army (KNLA) trots det så kallade nationella avtal om eldupphör, Nationwide Ceasefire Agreement, som båda parterna signerat. Trovärdiga rapporter tyder på att folkrättsbrott begåtts, bland annat genom att militären systematiskt använt sig av våldtäkt och andra former av sexuellt våld mot civila, även mot barn.²

Vi noterar att Sverige tidigt uppmärksammade övergreppen i Rakhine och pekade på att systematiken och skalan av övergreppen indikerar brott mot mänskligheten. Medvetna om att frågan om ansvarsutkrävande är prioriterad för Sveriges regering välkomnar vi att Sverige lyft frågan i FN:s säkerhetsråd³ och i FN:s råd för mänskliga rättigheter i Genève, bland annat sagt att man nu på allvar måste överväga att hänföra situationen i Burma till den Internationella brottmålsdomstolen.⁴ Sveriges tydliga uttalanden har uppmärksammat brett i människorättskretsar i Burma och är viktiga för att hålla frågan vid liv och sätta press på landets militär.

Detta dock inte förändrat läget på marken i Burma, där militären fortfarande åtnjuter en i det närmaste total straffrihet. Stärkta av den rådande straffriheten och omvärldens oförmåga att med diplomatiska påtryckningar förmå offensiverna att upphöra, fortsätter förtrycket av och våldet mot den egna befolkningen. Dessutom arresteras allt oftare människor som protesterar mot våldet under landets alltjämt repressiva lagar. De restriktiva åtgärder som EU nyligen beslutade om att införa mot sju individer välkomnas men är begränsade och utgör inget substitut för ansvarsutkrävande.⁵

Vi konstaterar att den oberoende utredning, Fact-Finding Mission, som tillsattes av FN:s råd för mänskliga rättigheter i mars 2017⁶ för att utreda anklagelserna om grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna, och vars mandat förlängdes i september 2017,⁷ aldrig accepterats av Burma och att utredarna konstant nekats inresetillstånd i Burma. Trots att utredningen bedrivits utanför landets gränser har de, som de rapporterade i mars 2018, kunnat samla in stora mängder material som tyder på människorättskränkningar av det allvarligaste slaget.⁸ Utredningens slutrapport väntas i september 2018 och kommer då ge rekommendationer för ansvarsutkrävande. Rapporten kommer att presenteras för FN:s råd för mänskliga rättigheter och generalförsamling. Vi anser att Sverige bör verka för att rapporten även presenteras för och beaktas av FN:s säkerhetsråd.

¹ [Situation Report: Rohingya Crisis - Cox's Bazar | 07 June 2018](#)

² [“We will destroy everything”: Military Responsibility for Crimes against Humanity in Rakhine State, Myanmar](#)

³ [Swedish statement at the UN Security Council Briefing on the Security Council Mission to Bangladesh and Myanmar; Swedish statement at the Security Council Briefing on the situation in Myanmar](#)

⁴ [Interactive dialogue on Myanmar, statement by Sweden](#)

⁵ [Rådets beslut \(GUSP\) 2018/900 av den 25 juni 2018 om ändring av beslut 2013/184/Gusp om restriktiva åtgärder mot Myanmar/Burma](#)

⁶ [A/HRC/RES/34/22](#)

⁷ [A/HRC/36/L.31/Rev.1; A/72/53/Add.1](#)

⁸ [Statement by Mr. Marzuki DARUSMAN, Chairperson of the Independent International Fact-Finding Mission on Myanmar, at the 37th session of the Human Rights Council](#)

Vi noterar även med oro den dramatiskt försämrade relationen mellan FN:s rapportör för mänskliga rättigheter i Burma och Burmas regering, där regeringen i december 2017 sade upp allt samarbete med henne och sedan dess nekar även henne inresetillstånd i landet.⁹ Vi välkomnar att Sverige bidragit till att FN:s generalsekreterare nyligen återinsatt ett särskilt sändebud till Burma och även till det besök som säkerhetsrådet nyligen genomförde till Bangladesh och Burma med anledning av krisen i Rakhine.¹⁰ Samtidigt är vi medvetna om Burmas nyckfullhet och om risken för att samarbetet även med denna mandathållare sägs upp.

Så länge det internationella samfundet inte vidtar konkreta åtgärder mot Burma så fortsätter militärens övergrepp mot civilbefolkningen; straffriheten ger militären självförtroende att fortsätta på den inslagna vägen, något som pågått under årtionden. Militärens särställning i landets konstitution gör att den inte kan ställas till svars i civila domstolar. Dessutom åtnjuter militären stor autonomi och har betydande politiskt inflytande, varför varje form av nationell process att utkräva ansvar är dömd att misslyckas. Detta har bevisats gång efter annan och därför är det beklagligt att se kommentarer från vissa av säkerhetsrådets medlemmar som trots detta fortfarande verkar anse att en nationellt ledd utredning kan spela en trovärdig roll. Trovärdigheten hos den senaste i raden av nationella kommissioner som Burmas regering nyligen beslutade om att tillsätta för Rakhine måste anses som undermålig.¹¹

Faktum är att endast en internationell och oberoende utredning kan vara trovärdig och endast genom internationella initiativ kan ansvar utkrävas för folkrättsbrott i Burma. Säkerhetsrådet är den instans som har mandat att hänföra situationen i Burma till den Internationella brottmålsdomstolen, där ansvar för internationella brott kan utkrävas. Sverige bör prioritera frågan om Burma och ansvarsutkrävande under sitt ordförandeskap och verka för få till stånd en sådan resolution. Detta utesluter på intet sätt andra spår. Gällande Rakhine har till exempel FN:s rapportör för mänskliga rättigheter föreslagit att FN upprättar en mekanism som under tre år samlar in, sammanställer och analyserar bevis för folkrättsbrott och på så sätt möjliggör ett framtida ansvarsutkrävande i nationella eller internationella domstolar.¹²

Slutligen vill vi rikta uppmärksamheten mot den viljeförklaring som nyligen undertecknades mellan Burmas regering, UNHCR och UNDP angående repatriering till Rakhine. Det är bekymmersamt att den tagits fram utan betydelsefull inblandning av de som flytt våldet och nu befinner sig i Bangladesh. Dessutom är den bristande insynen i processen och innehållet i dokumentet olycklig och riskerar att bidra till att skapa än mer förvirring och osäkerhet bland alla berörda parter.

Mot denna bakgrund uppmanar vi Sveriges regering att inom ramen för FN:s säkerhetsråd och i andra relevanta fora:

- Arbeta för att få till stånd en resolution i FN:s säkerhetsråd som hänför situationen i Burma till den Internationella brottmålsdomstolen;
- Verka för att den av FN tillsatta utredningskommissionens, Fact-Finding Mission, slutrapport som väntas i september 2018 beaktas av FN:s säkerhetsråd;
- Insistera på att en kommande repatriering av rohingyer sker på ett frivilligt och värdigt sätt och inte inleds förrän deras säkerhet kan garanteras samt att Burmas regering omedelbart vidtar åtgärder för att stävja våldet, förföljelsen och diskrimineringen av rohingyer vad gäller rörelsefrihet, medborgarskap och andra rättigheter i enlighet med Rakhinekommissionens rekommendationer;
- Insistera på att Burmas regering beviljar fullt tillträde för humanitära hjälporganisationer till landets konfliktområden.

Med förhoppning om att våra rekommendationer tas i beaktande,

Amnesty International Sverige
Civil Rights Defenders
Fonden för mänskliga rättigheter
Human Rights Watch
LSU - Sveriges ungdomsorganisationer

Olof Palmes Internationella Center
Svenska Burmakommittén
Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen
Swedish Rohingya Association

⁹ [Myanmar refuses access to UN Special Rapporteur](#)

¹⁰ [A/C.3/72/L.48; Secretary-General Appoints Christine Schraner Burgener of Switzerland as Special Envoy on Myanmar](#)

¹¹ [Government of the Republic of the Union of Myanmar will establish an Independent Commission of Enquiry](#)

¹² [A/HRC/37/70](#)